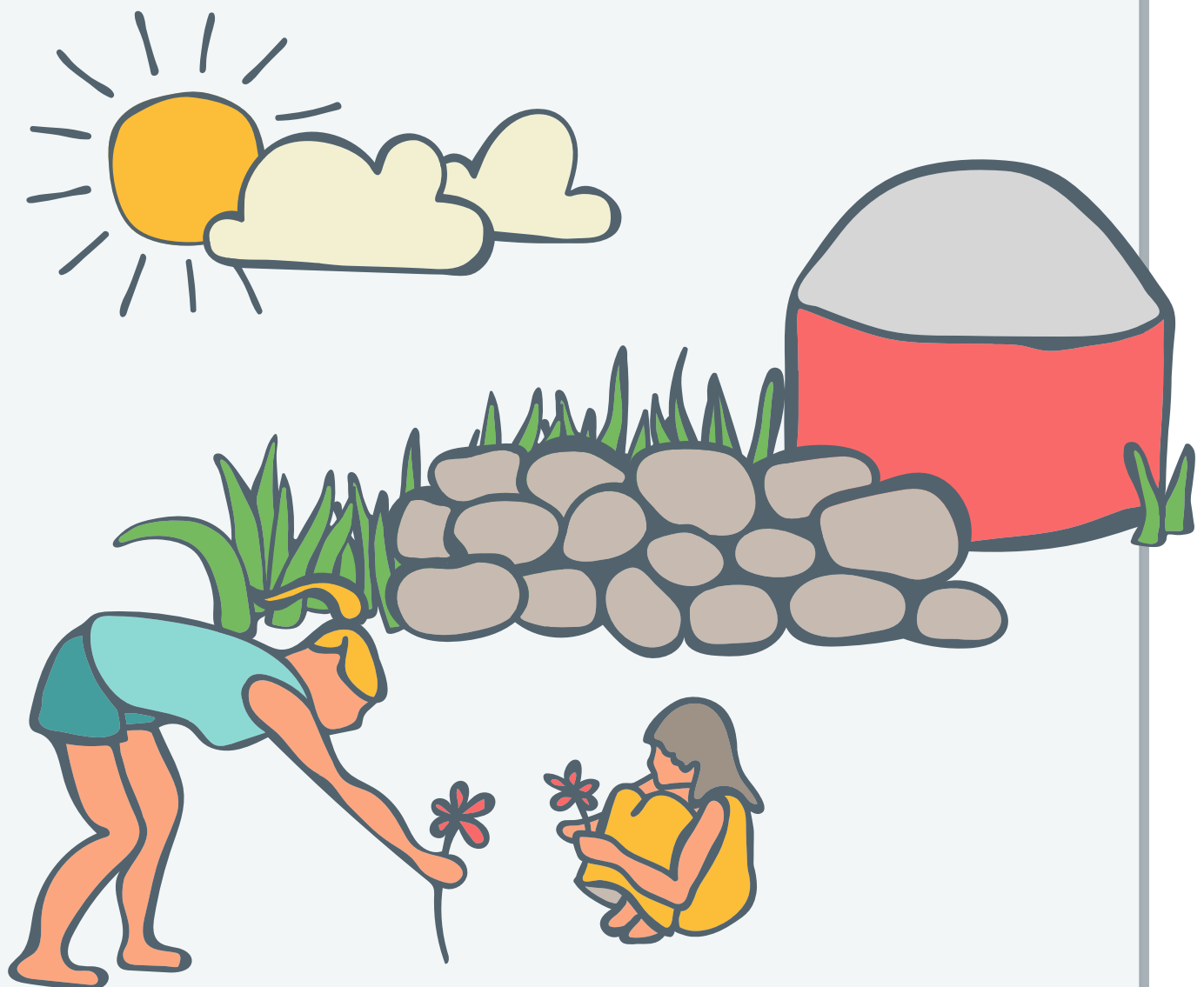

FAKTABLAD

Matproducenter bidrar till mer än mat!

matRätt

Matproducenter bidrar till mer än mat!

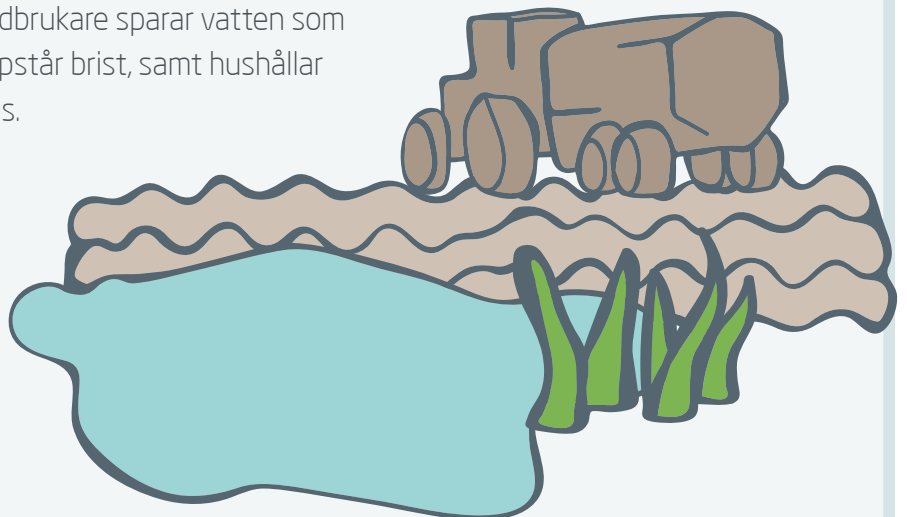
Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som naturen ger oss människor. Många av ekosystemtjänsterna får vi via matproducenter. En av våra viktigaste ekosystemtjänster är produktionen av mat, men många jordbrukare ger oss mer än det.

Jordbruket producerar förnybar energi

Förutom den energi som vi själva behöver från maten så producerar en del jordbrukare andra typer av energi. De odlar grödor som processas till biogas, etanol eller biodiesel. Vissa odlar även energiskog som kan eldas i värmeverk. Gödsel, skörderester eller andra restprodukter från produktionen av livsmedel kan rötas till biogas.

Jordbrukare kan hjälpa till att reglera vatten

Brist på vatten i jordbruket kan skapa problem och det kan även stora mängder vatten göra. Klimatförändringarna betyder att det kan komma mycket regn på kort tid. Det har därför blivit allt viktigare att kunna sakta ned vattenflöden. Jordbrukare kan reglera vatten genom att bevara eller skapa en våtmark, anlägga dammar eller genom att låta vattendrag slingra fram i landskapet. Klimatförändringarna orsakar även torka och därför är det betydelsefullt att jordbrukare sparar vatten som kan användas när det uppstår brist, samt hushållar med det vatten som finns.

Jordbruket kan gynna artrikedomen

Många sorters organismer, växter, insekter och djur är en förutsättning för fungerande ekosystem. Det är också viktigt med en variation av gener inom varje art. Jordbruk kan bidra till att bevara artrikedomen, exempelvis genom att låta djur beta i hagar. Betande djur bevarar den biologiska mångfalden i många marker, särskilt i naturbetesmarker. Det gör oss mindre sårbara inför framtiden, bland annat för klimatförändringar.

Olika sätt att odla bidrar också till en variation och mångfald av arter. I framtiden kan vi behöva växter i Sverige som tål ett varmare klimat.

Jordbruket skapar vackra miljöer

Det svenska odlingslandskapet kan liknas vid en historiebok. Här syns spår från tidigare generationers jordbruk så som odlingsrösen, små åkrar och gravhögar. För att vi ska få njuta av variationsrika och vackra landskap krävs att det finns jordbrukare som brukar åkrarna och sköter betesmarkerna med sina djur. Det ger oss förutsättningar för fritid, vila, lärande, läkande och turism.

Matproducenter bidrar till en levande landsbygd och skapar jobb

Det är många som vill leva och bo på landsbygden men det måste finnas möjlighet att kunna göra det. Det måste bo tillräckligt många människor på en plats för att en landsbygd ska leva och människorna som bor där behöver ha arbeten. Det är också många som vill flytta till landet på sommaren eller som vill turista där.

Men pittoreska byar och öppna landskap är ingen självklarhet. Våra jordbrukare bidrar till att hålla landskapen öppna och till att affärer, mackar, verkstäder och så vidare får kunder. Det innebär i sin tur att jobb skapas på landsbygden.

Svensk produktion kräver lönsamma företag

För att behålla den svenska produktionen av mat och andra ekosystemtjänster, krävs lönsamma företag. I Sverige fanns det år 2020 knappt 58 800 jordbruksföretag och under år 2019 fann det 86 vattenbruksföretag. På lite fler än hälften av jordbruksföretagen finns det djur av ett eller flera slag; kor, grisar, får, höns, kycklingar och hästar. På övriga jordbruksföretag har man växtodling med spannmål, oljeväxter, potatis, sockerbetor, frukt, grönsaker, bär och energigrödor. Vattenbruksföretagen producerar framför allt regnbåge och röding.

Svenska matproducenter måste konkurrera med företag från hela världen, där man ofta har mindre hårda regler för att skydda djur, natur, miljö och klimat. Det gör att det för det mesta blir dyrare att producera mat här, vilket i sin tur ger högre priser. Jordbruken och vattenbruken i vårt land riskerar försvinna om konsumenterna bara bryr sig om priset när de handlar mat.

Vad händer om svenska jordbruk tvingas lägga ned?

Om konsumenter väljer bort mat som produceras i Sverige så påverkas inte bara den som producerar maten. Då påverkas vi alla på olika sätt. Vi blir helt beroende av att importera mat och om livsmedelsförsörjningen från utlandet stoppas kan vi inte köpa den mat vi är vana vid och behöver.

Försvinner de betande djuren förlorar vi biologisk mångfald med olika arter. Vi får färre produkter och på sina håll produkter med annan kvalitet. På åkrar och betesmarker skulle det då börja växa buskar och träd. Marken blir svår att använda för att producera mat igen. Hela landskapsbilden som vi är vana att se den förändras, vilket också försämrar möjligheterna för turism och rekreation. Det blir mindre attraktivt och betydligt svårare att leva på landsbygden.

MatRätt

Hitta fler material från MatRätt på:
www.gratisiskolan.se

